

ÇOCUK EVLİLİKLERİ: BİNLERCE YILDIR SÜREN BİR SORUN

Çocuk evliliği, evrensel standartlara göre 18 yaşından küçüklerin evliliğidir. Evlilikle ilgili ilk yazılı belge M.Ö. 2350'den kalan Sümer tabletidir.

Hammurabi M.Ö. 1792'de Babil Kralı olunca Mezopotamya'nın geçerli yasalarına kendi yasalarını da ekleyerek tümünü taş bir sütuna yazdırdı. Evlilik hakkındaki Hammurabi Yasaları; boşanma, çeyiz, başlık parası ve eşi aldatma gibi konularla ilgilidir. O dönemlerde evlilikler; gelinin babasının, damadın babasıyla yaptığı anlaşmayla gerçekleşirdi. Gelinin babası alacağı başlık parasını yeterli bulunca nişan yapılır ardından yemek davetiyle evlenilirdi. Yahudi din adamları evlenenlerin buluş çağında olmasına özen gösterirdi. Ancak Hazreti İbrahim'in; oğlu İshak'ın 37 yaşındayken nişanlandığı gelin Rebeka'nın henüz çocuk olduğuna inanılması, binlerce yıl Yahudilerin çocuk evliliklerini engellemesini zorlaştırdı. Mezopotamya bölgesindeki babalar, kızlarının yaşını önemsemeden istedikleri erkekle evlendirme alışkanlığını binlerce yıl kullandı. İshak ve Rebeka'nın evliliği hakkındaki inanç Orta Doğu ülkelerinde ve Avrupa'daki Hristiyan toplumlarında çocuk evliliklerinin kanıksanmasına neden oldu. Fransa kralının kızı prenses Agnes 1182'de 12 yaşındayken Bizans İmparatoru Andronicus Comnenus ile evlendirildi. Fransız Prenses Isabella de Valois 7 yaşındayken İngiltere Kralı II. Richard'la evlendirildi.

**Tahani (yaş 8) 27 yaşındaki kocasıyla (önde)
8 yaşındaki gelin Ghada kocasıyla (arkada)**

Günümüzde çocuk evlilikleri

Konuyla ilgili raporlar; her yıl 12 milyon kız çocuğunun 18 yaşından önce evlendiğini ve sayının 2030'da 150 milyona ulaşacağını belirtiyor. Doktorlar; çocuk gelinlerin sağlığının bozulma ve ölme risklerinin çok yüksek olduğu uyarısını yapmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde; hamilelik ve doğum sırasında

ölen kız çocuklarının ölüm nedeninin çoğunlukla çocuk yaşta evlendirilmeleri olduğunu kanıtlayan bilimsel çalışmalar yapıldı. Bilimsel araştırmalara göre; 15-19 yaş arasındaki kızların doğum sırasında ölme oranı 20’li yaşlardakilere göre 2 kat daha fazla olmaktadır. Doğum sırasında, 15 yaşın altındaki kızların ölme oranının ise 20’li yaşlardakilere göre 5-7 kat daha fazla olduğu uluslararası sağlık kuruluşlarınca açıklanmıştır. Sağlık kuruluşları; çocuk gelinlerin yaşadığı sağlık sorunlarının temel nedeninin, leğen kemiklerinin ve doğum kanallarının 18 yaşından önce yeterince gelişmemesi olduğunu belirtmektedir. Uzmanlar; yaşı 15’in altındaki hamile çocukların obstetrik fistül olma riskinin %85 olduğunu, çünkü leğen kemiklerinin tam gelişmeyebildiğini vurgulamaktadır. Fistül nedeniyle, çocuk annelerin yaşam boyu enfeksiyon ve ağrı sorunu yaşadığı belirtilmektedir. Araştırmalar; 18 yaşından küçük annelerin; düşük yapma, erken doğum yapma veya düşük kilolu çocuk doğurma riskinin 19 yaşındaki annelere göre %35-55 daha fazla olduğunu göstermektedir. Çocuk annelerin kemiklerinde kalsiyum depozisyonu tamamlanamadığı için emzirmenin annelerin kemiklerini zayıflattığı açıklandı. Araştırmalar, ikiden fazla çocuk doğurmuş çocuk annelerde emzirme nedeniyle osteoporoz oluştuğunu gösterdi. Yaşı 18’in altındayken evlendirilen çocuklarda; travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve depresyon riskinin normalden %41 fazla olduğu belirlendi. Çocuk evliliği en yüksek ülke Hindistan’dır. Çocuk annelerin sayısı 2017’de; Hindistan’da 26,61 milyon, Bangladeş’te 3,93 milyon, Nijerya’da 3,30 milyon, Brezilya’da 2,93 milyon ve Etiyopya’da 1,97 milyondur.

Prof. Dr. Ural Akbulut
ODTÜ Kimya Bölümü